

Nr 167

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning för skada å fiske till följd av militär verksamhet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 160 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 29 april 1964, föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordade förutsättningar och grunder för ersättning för skada på fiske till följd av militär verksamhet m. m.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Jonasson m. fl.* (I: 827) och den andra inom andra kammaren av herr *Berglund m. fl.* (II: 1018), i vilka hemställts att riksdagen måtte uppdraga åt Kungl. Maj:t att söka finna annat lämpligt område för de militära skjutningarna så att Vättern frilägges i detta avseende.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande hänvisas till motionen II: 1018.

I propositionen behandlas vissa åtgärder för att begränsa sådana skador, som till följd av militära övningar — framför allt skjutning och bombfällning — kunna förorsakas yrkesfisket, särskilt genom att fiskevatten under vissa tider avspärras. Vidare föreslås att fiskare skola kunna få ersättning för skada å fiske till följd av militär verksamhet enligt vissa i propositionen angivna normer.

Utskottet vill erinra om att frågan om ersättning på grund av intrång i fiskerieringen till följd av militära övningar m. m. prövats av 1952 års riksdag. Därvid beslöts att ersättning för intrång i fiskerätt till följd av avspärrningsåtgärd kunde under vissa närmare angivna förutsättningar utgå av billighetsskäl. Riksdagen framhöll samtidigt vikten av att skadeförebyggande åtgärder vidtoges av berörda myndigheter.

Då det emellertid visat sig att inom vissa områden — framför allt vätternområdet — olägenheterna för fisket till följd av den militära verksamheten alltjämt äro betydande och att förhållandena i vissa fall ytterligare

försämrats på grund av den vapentekniska utvecklingen och intensifierad skjutning, har detta problemkomplex blivit föremål för närmare undersökning av försvarets fiskeskyddsutredning. På grundval av ett av utredningen förra året avgivet betänkande i ämnet har Kungl. Maj:t i föreliggande proposition framlagt förslag rörande dels åtgärder för att minska till följd av militär verksamhet uppkomna störningar och skador för fiskeverksamheten, dels grunder och förutsättningar för ersättningar till fiskare m. m.

Utskottet, vars vederbörande avdelning haft överläggningar med representanter för krigsmakten och Sveriges fiskares riksförbund beträffande fisket i Vättern, finner angeläget, att åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån begränsa här ifrågavarande skador. Utskottet vill särskilt understryka vikten av att vid bombfällning o. d. i första hand sådana områden utväljas, som äro av mindre betydelse från fiskesympunkt. Över huvud taget böra — såsom departementschefen också framhållit — vederbörande militära myndigheter noga tillse, att den militära övningsverksamheten medför minsta möjliga störningar och skador för fiskerinäringen. Av vikt är enligt utskottets mening att vid genomförandet av skjutövningar bättre kontakt än vad nu är fallet åstadkommes mellan övningsledning och fiskare, därvid inom områden med flera skjutplatser de olika övningsledningarnas kontakter i möjligaste mån samordnas. Av departementschefen angivna konkreta åtgärder för att begränsa dessa skador anser utskottet lämpliga och tillstyrker propositionen i denna del.

Utskottet finner riktigt, att även framdeles ersättning av statsverket bör kunna av billighetsskäl tilldelas fiskare för intrång i näringsutövning till följd av militär verksamhet på allmänt vatten.

I propositionen framlägges förslag rörande förutsättningar och grunder för dylik ersättning. Dessa förslag innebära vissa modifieringar i förhållande till vad som härutinnan bestämdes enligt 1952 års förenämnda riksdagsbeslut. Utskottet har vid sin granskning av förslagen i denna del icke funnit något vara att erinra och tillstyrker alltså desamma. Utskottet tillstyrker också, att ersättning för ekonomisk skada, som tillfogas fiskare till följd av att fiskeredskap skadas vid militära övningar, bör liksom hittills kunna utgå av billighetsskäl efter prövning från fall till fall.

Utskottet anser det betydelsefullt, att för samarbetet mellan de militära myndigheterna och fiskarena finnas lokala nämnder och att dessa alltefter behovet böra vara permanenta eller tillfälliga. Utskottet tillstyrker förslaget härom och anser i likhet med departementschefen, att med hänsyn till det stora antalet övningar vid Vätern, Vättern, Ravlunda och Väddö nämnderna därstädes bli permanenta. Såsom av propositionen framgår skall nämndernas huvudsakliga uppgift vara att innan skjutövning företages avge yttrande rörande övningens från fiskesympunkt lämpligaste förläggning till tid och rum. Då det är önskvärt, att ett nära samarbete sker mellan representanter för försvaret och de berörda fiskarena anser utskottet i likhet med

departementschefen, att företrädare för vederbörande yrkesfiskarorganisationer böra ingå i eller biträda nämnderna. Utskottet förutsätter, att även de problem, som sammanhånga med fritidsfisket, så långt möjligt beaktas.

I de föreliggande motionerna har hemställts, att Vättern måtte friläggas från militära skjutningar och att därför frågan om placering av befintliga och planerade militära skjutfält vid denna sjö borde upptagas till förnyad prövning. Utskottet vill erinra om att förenämnda fiskeskyddsutredning även berört detta spörsmål. Sålunda ansåg sig utredningen med hänsyn till de stora investeringar, som gjorts å redan befintliga övningsområden, icke kunna förorda en omlokalisering. Med hänsyn till vad utredningen sålunda framhållit och de åtgärder för begränsning av uppkommande skador för fisket, som enligt det nu föreliggande förslaget komma att vidtagas, torde motionerna icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må godkänna de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 29 april 1964 förordade förutsättningarna och grunderna för ersättning för skada på fiske till följd av militär verksamhet m. m.;

b) att motionerna I: 827 och II: 1018 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 november 1964

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Gillström, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Axel Johannes Andersson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Söderberg, Mårtensson, Edström och Kaijser; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Ståhl, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Almgren, fröken Elmén, herr Eliasson i Sundborn, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Johansson i Norrköping, Carbell, Gustafsson i Uddevalla och Bohman.